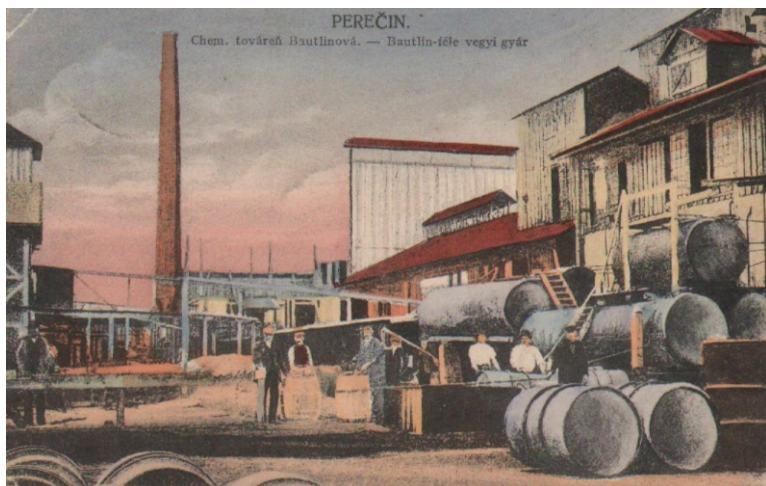


Bantlinovy chemické závody akciová společnost v Perečíně

Na Podkarpatské Rusi (dnes Zakarpatská oblast západní Ukrajiny) byl vždy hojně rozšířen dřevařský průmysl a s ním i průmysl destilace dřeva. Jednou z malých firem byla i továrna bratří Bantlinů založená v roce 1889.



Pohled na tovární objekty v Perečíně, 1926

Po roce 1919 připadla Podkarpatská Rus pod správu Československa a bylo třeba provést nostrifikaci. 100% akcií vlastnila Holzverkohlungs-Industrie Aktiengesellschaft in Konstanz. Ta uzavřela na většinu akcií opční smlouvu s Živnostenskou bankou v Praze. Současně se konala 3. května 1920 v Užhorodě valná hromada o zvýšení kapitálu na 5.000.000 Kč. Tak došlo k výměně všech původních akcií za nové znějící na Kč. Akcie byly odlišeny barevně a emisí tak, že i přes stejné datum emise jsou původní akcie bez označení emise.



▲ Emise nahrazující dosavadní akcie do roku 1920 ▼ Emise zvýšení v roce 1920



Historie společnosti se začíná v roce 1893 kdy bratři Bantlinové převedli svoji továrnu na destilaci dřeva v Turjanské Bystré (Turjasebes) do majetku nově zřízené akciové společnosti za což obdrželi 1/3 akcií. Kapitál firmy byl stanoven ve výši 1.200.000 K a rozdělen na 2 400 ks akcií po 500 K. Společnost následně postavila novou továrnu v Perečíně otevřenou roku 1897 financovanou především ze zvýšení kapitálu o 200.000 K v roce 1895. Při počtu 50 dělníků a 80 nádeníků byla firma schopna zpracovat 20 000 m³ dřeva v Turjanské Bystré a víc jak 120.000 m³ v Perečinské továrně.

V roce 1901 si pronajala od uherského eráru lesní revír v Loháči a postavila 28 km dlouhou lesní železnici. Za účelem získání továrny na dřevěné uhlí v Cerniku ve Slavonii byl zvýšen valnou hromadou 8. prosince 1902 kapitál na 2.000.000 K. Po převzetí byl provoz zastaven.

Chemická firma byla záhy financována s pomocí českých bank a tak se rozšířil i počet dělníků až na 450 osob v polovině dvacátých let. V roce 1922 byl zvýšen kapitál na 10.000.000 Kč vydáním 400 kusů hromadných titrů po 25 akciích z čehož byl závod v Perečíně modernizován. V roce 1932 byl zastaven provoz v Turjanské Bystré a v roce 1935 zlikvidován. V Perečíně pak pracovalo kolem 320 dělníků.

Hlavním produktem byla kromě zpracování dřeva zejména výroba dřevěného uhlí a chemická výroba čistého dřevěného lihu, Acetonu a jeho olejů, dále Diacetinu, Metalkoholu, Metylacetát a dřevěných extraktů. V neposlední řadě se zde vyráběla kyselina octová, která se přetřásala i na půdě parlamentu.

V poslanecké sněmovně byla při projednávání nové daně zmíněna v roce 1935 otázka zda společnost neokrádá krácením daní stát. Při obratu 12 mil. Kč vykázala jen 122.000 Kč zisku. Akcionáři pak rychle snížili kapitál o 8.000.000 Kč pro vyčištění bilance. V roce 1937 pak došlo ke zvýšení na 7.000.000 Kč.

V březnu 1939 obsadilo Podkarpatskou Rus násilně Maďarsko a Živnostenská banka prodala pod tlakem akcie zpět koncernu HIAG resp. již do Hiag-Verein Holzverkohlungs-Industrie G.m.b.H. ve Frankfurtu n. M., která byla ovládána koncernem Degussa. Ještě před tím došlo znovu k redukci kapitálu na 3.500.000 Kč, který byl následně změněn na 500.000 Pengö.

S koncem války v roce 1945 byla chemička zapojena do válečné výroby zabavena jako válečná kořist Sovětského svazu, kterému připadla celé území tzv. Podkarpatské Rusi na základě smlouvy s ČSR.